



GEMEENTELIJKE ADVIESRAAD VOOR MILIEU EN NATUUR AARTSELAAR

Advies betreffende bestrijding van duivenoverlast

De milieuvriendelijke adviesraad werd via de schepen van Leefmilieu en de milieuvriendelijke ambtenaar op de hoogte gebracht van klachten over overlast veroorzaakt door duiven. De klachten zouden vooral te maken hebben met "hinderlijke en schadelijke uitwerpselen" der duiven, maar zijn verder niet nader omschreven wat betreft juiste aard en locatie.

Vooreerst moet vastgesteld worden over welke duiven het gaat.

- Holenduif en Turkse Tortel zijn beschermde dieren en vallen onder het soortenbesluit (Besluit van de Vlaamse Regering met betrekking tot soortenbescherming en soortenbeheer van 15/05/2009)¹.
- Houtduif is beschermd, maar behoort volgens de bepalingen van artikel 3 van het Jachtdecreet van 24 juli 1991 tot het overig wild. De jacht op houtduiven is open van 15 september tot en met 28 of 29 februari. De jacht op houtduiven mag alleen worden beoefend met het vuurwapen en met roofvogels. Ter voorkoming van belangrijke schade aan gewassen, weiden of eigendommen, voor het natuurbeheer of als dat noodzakelijk is voor de veiligheid van het luchtverkeer, en op plaatsen waar geen andere bevredigende oplossing bestaat, kunnen houtduiven ook bejaagd worden van 1 maart tot en met 14 september, mits melding aan ANB.
- De (verwilderde) stadsduif, afstammeling van de rotsduif, geniet als gedomesticeerde soort geen bescherming via het soortenbesluit, maakt dat de soort gevangen en gedood mag worden. Wel mogen voor vogels daarbij geen vangstnetten, mistnetten of vangkooien worden gebruikt zonder toestemming van het Agentschap voor Natuur en Bos (art. 16§3 en bijlage 2 en 3 van het soortenbesluit).

Dit advies gaat verder uit van de veronderstelling dat de klachten hier verwilderde stadsduiven betreft.

Waaruit bestaat de overlast?

Duiven maken haast vanzelfsprekend deel uit van het alledaagse straatbeeld in stad en dorp. Als ze echter in te grote aantallen te dicht bij de mens leven, kunnen ze veel hinder en vervuiling veroorzaken. Veel mensen vinden het aangenaam om duiven te voeden. Toch vinden deze dieren hun eten gemakkelijk zelf. Bijkomende voeding leidt dus tot overtollig voedsel en problemen inzake hygiëne.

Het eerste probleem van dit voeden is de accumulatie van zure vogelpoep, schadelijk voor de gebouwen (een duif produceert enkele kilo's vogelpoep per jaar). Het brood dat niet opgegeten wordt, kan trouwens ratten aantrekken of waterlopen vervuilen.

¹ Soortenbesluit: <http://www.natuurenbos.be/nl-BE/Natuurbeleid/Wildbeheer/Wetgeving/Soortenbesluit.aspx>

Ze kunnen ze, in bepaalde gevallen, ook een gezondheidsrisico vormen. Dit wordt door het Vlaams Instituut voor Gezondheidspromotie en Ziektepreventie echter sterk gerelativeerd: “Enkel bij intensief contact met deze mogelijk besmette uitwerpselen, nesten en karkassen is er een zeer kleine kans dat dit een allergische reactie of een infectieziekte veroorzaakt bij de mens ...”² Ook op de website van VMM lezen we “De duif vormt geen gevaar voor de volksgezondheid. Duiven zijn nauwelijks drager van ziekten en de kans op besmetting is erg klein.”³ In een brochure⁴ van de ULB vinden we dat psittacose of papagaaienziekte kan worden doorgegeven bij het inademen van stof van verdroogde duivenmest, bijvoorbeeld bij het reinigen van duiventillen waarbij een mondmasker wordt aangeraden. Risico voor volksgezondheid lijkt in de problematiek van duivenoverlast dan ook geen echt argument.

Mogelijke maatregelen

Vangen met fuiken

Duiven kunnen weggevangen worden door middel van fuiken. Deze kunnen op daken van (openbare) gebouwen geplaatst worden. De gevangen duiven worden op een diervriendelijke wijze geëuthanaseerd.

Het gebruik van vallen en fuiken is gebonden aan een afwijking op het Soortenbesluit. In bijlage 2 staat dat “vallen die qua werking of gebruik niet voldoende selectief zijn”, verboden zijn⁵.

Wat betreft het doden van duiven verwijzen we naar de Dierenwelzijnswet, art.15

Art. 15. *Een gewerveld dier mag slechts worden gedood door een persoon die daarvoor de nodige kennis en bekwaamheid heeft en volgens de minst pijnlijke methode. Tenzij in geval van heikracht en noodzaak mag het enkel ter dood gebracht worden onder verdoving of bedwelming. Is het doden van een gewerveld dier zonder verdoving of bedwelming volgens de gebruiken van de jacht of de visvangst of op grond van andere rechtsvoorschriften toegelaten, of gebeurt dit in het kader van de wetgeving ter bestrijding van schadelijke organismen, dan mag het doden enkel verricht worden volgens de meest selectieve, de snelste en de voor het dier minst pijnlijke methode.*

Volgens een INBO-studie⁶ en de VMM⁷ is wegvangen niet echt de oplossing. De afvallers vergroten de overlevingskans van de overblijvers, zodat er geen netto-effect is. Stadsduiven houden zich vooral in stand door het voedselaanbod. Ervaringen uit Duitsland en Zwitserland tonen aan dat nadat de

² Website Medische Milieudeskundigen: <http://www.mmk.be/vrij.cfm?id=189>

³ VMM: <http://www.zonderisgezonder.be/openbare-diensten/probleemoplosser/ongewenste-dieren/vogels>

⁴ ULB: <http://www.willebroek.be/nl/downloads/37/ziekten-veroorzaakt-door-dieren.html>

⁵ Soortenbesluit: <http://www.natuurenbos.be/nl-BE/Natuurbeleid/Wildbeheer/Wetgeving/Soortenbesluit.aspx>

⁶ Duiven in Westvlaamse context: <http://www.inbo.be/files/Bibliotheek/61/185861.pdf>

⁷ VMM-website: <http://www.zonderisgezonder.be/openbare-diensten/probleemoplosser/ongewenste-dieren/vogels>

populatie tot 20% gereduceerd werd, ze binnen enkele weken weer voltallig was. Antwerpen kende gelijkaardige ervaringen: *“Om de duivenpopulatie onder controle te houden, werden de vogels weggevangen door duivenvangers in stadsdienst (in stadsgebouwen en op openbare plaatsen, niet bij de mensen thuis). Dit helpt niet echt, want de open plekken worden snel weer ingenomen door nieuwe duiven.”*⁸

Flankerende maatregelen?

Gezien het te verwachte beperkt effect van wegvangen, is het aangewezen ook ontradende maatregelen te treffen, die het probleem oorzakelijker aanpakken, of sterk gericht zijn op voorkoming van de de veroorzaakte schade.

- Sensibilisatie: Voer stadsduiven niet. Hoe meer voer de duiven krijgen, hoe meer gelegenheid ze krijgen om nakomelingen voort én groot te brengen en hoe meer de populatie kan aangroeien. Brood is ongezond voor de vogels en trekt ratten en muizen aan.
- Rein houden van openbare plaatsen (zwerfvuil, sluikeval). Dit zijn factoren die deze duiven naar de dorpspleinen lokken. In verschillende steden is duiven voeren verboden en wordt dit gelijkgesteld met sluikestort.
- Sluit openingen af waardoor duiven een gebouw binnen kunnen komen. Dat afdichten kan op heel veel manieren: u kunt de openingen dicht metselen, maar u kunt ze ook afdichten met glas, hout of (kippen)gaas. Let hierbij wel op ongewenste neveneffecten. Het verdwijnen van diersoorten als gierzwaluwen en vleermuizen kan het gevolg zijn van het verdwijnen van geschikte holten. Verduister ruimtes die niet afgesloten kunnen worden. Hoe donkerder de ruimte, hoe onaantrekkelijker stadsduiven die vinden, maar niet hinderend voor vleermuizen.
- Richels kunnen onaantrekkelijk worden gemaakt door er draden overheen te spannen of speciale pinnetjes te bevestigen. Deze pinnen zijn niet scherp en kwetsen de dieren niet. Ze maken enkel landen onmogelijk.
- Plaatsen die vervuild zijn met duivenuitwerpselen en karkassen, moeten gereinigd en ontsmet worden om potentiële infectiehaarden uit te roeien.
- Het gebruik van giftige granen is wettelijk verboden en ecologisch onaanvaardbaar. De granen worden immers ook door andere vogels dan duiven opgepikt. Experimenten met onvruchtbaar makende producten zijn weinig succesvol gebleken en zijn ethisch-ecologisch onverantwoord.
- Vaste duiventillen met voer laten een betere controle toe. In een duiventil kunnen de stadsduiven eten,



Aan het Europark op Linkeroever staat een zwevende til. De duiven worden onder de til gevoederd.

⁸ Website stad Antwerpen: <http://www.antwerpen.be/eCache/ABE/3/490.html>

drinken, slapen en broeden. De eieren van de duiven worden in de til systematisch vervangen door kunsteieren, waardoor het aantal duiven op een diervriendelijke manier beperkt wordt. De dieren brengen een groot deel van de tijd in de til door en doen bijgevolg ook daar hun behoefte. Overlast in de vorm van duivenpoep en nesten in dakgoten wordt hierdoor aanzienlijk verminderd. In verschillende steden heeft men projecten met vrijwilligers opgestart.

Echter, een til heeft ook een aanzuigeffect, omdat duiven uit de wijde omgeving ook op het aangeboden voedsel afkomen. Op zich is dit uiteraard de bedoeling, maar daardoor zullen er toch meerdere keren per jaar nog duiven moeten weggenomen worden aan de til om de overlast voor de buurt te verminderen. Zowel in Antwerpen als Sint-Truiden ervaarde men dat het heel moeilijk is om geschikte vrijwilligers te vinden.

- Slechtvalken kunnen ook helpen. In het zuiden van Antwerpen vinden we broedende slechtvalken in Schelle (Elektriciteitscentrale), Hoboken (Umicore), Mortsel (Schouw Agfa), Lier (kerk), Mechelen (kathedraal). Vorig jaar plaatste Natuurpunt Hobokense Polder nog met succes een nestkast op het dak van een woontoren op 't Kiel⁹. Gezien het uitgestrekte jachtgebied van deze vogels valt het te betwijfelen of er in onze regio nog plaats is voor bijkomende koppels. Er is alleszins een hoge locatie nodig, die in Aartselaar niet voorhanden is.

Aanbevelingen aan de gemeente

De milieuadviesraad adviseert in de bestrijding van overlast door stadskuiven volgende maatregelen te overwegen (in volgorde van prioriteit):

- Rein houden van openbare plaatsen.
- Sensibilisering van de bevolking om geen duiven te voederen.
- Plaatsen van duivenpinnetjes op openbare gebouwen waar aantoonbare hinder is. Hier heeft de gemeente een voorbeeldfunctie i.v.m. het volgende punt.
- Advies aan de burger over wat zij zelf kunnen doen, zoals het zetten van duivenpinnetjes op dakranden en vensterbanken, netten spannen.
- Verbod op voederen op openbare plaatsen.
- Plaatsen van een duiventil.
- Wegvangen van duiven met fuik.

⁹ Slechtvalkenproject Natuurpunt Hobokense Polder: www.hobokensepolder.be/slechtvalken